

1987, 3. srpna – Sdělení VONS č. 669 „Rozhodnutí o zabrání věci Anny Šabatové je pravomocné“ o usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 o zabrání věci zajištěných při domovní prohlídce u Anny Šabatové a o rozhodnutí Městského soudu v Praze o zamítnutí stížnosti Anny Šabatové proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2.

Dne 17. 1. 1984 provedla skupina příslušníků Státní bezpečnosti, vedená vyšetřovatelem npor. JUDr. Bežuchem, v bytě Anny Šabatové v Anglické 8, Praha 2, domovní prohlídku. Jak jsme uvedli ve sdělení č. 355 z 19. ledna 1984,¹ byla tato domovní prohlídka zdůvodněna trestním stíháním ve věci trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. z. a byly při ní hledány věci, které by mohly mít souvislost s údajně tehdy připravovaným pumovým výbuchem v obchodním domě Kotva. V této věci nebyl nikdo obviněn, trestní stíhání bylo přerušeno 31. 8. 1984 a později bylo přerušeno nebo zastaveno i trestní stíhání ve věci trestného činu pobuřování podle § 100 odst. 1, písm. a, b, c tr. z., které dne 23. 5. 1984 zahájil, po vyloučení k samostatnému projednání, vyšetřovatel Státní bezpečnosti mjr. Mikuláš Tita.² Domovní prohlídka se konala v den, kdy Informacím o Chartě 77, v jejíž redakci tehdy působila Anna Šabatová, byla v Paříži udělena cena Jana Palacha, a to ve zřejmé snaze zdiskreditovat hnutí občanské iniciativy Charta 77, které je ze své podstaty založeno na myšlence nenásilného působení. Konala se čtyři měsíce před návratem manžela Anny Šabatové Petra Uhla z vězení, v němž strávil pro činnost ve VONS pět let. Při prohlídce, která trvala deset hodin a skončila po půlnoci, nebyly však nalezeny žádné zbraně a trhaviny, které byly údajně hledány, ale 142 položek písemností, souvisejících s činností Charty 77, VONS, Informací o Chartě, různé samizdaty, časopisy, gramofonové desky, magnetofonové pásky a psací stroj.³ Dne 21. 7. 1984 bylo devatenáct položek – psací stroj, několik knížek a dva pásky – vráceny.⁴ Teprve 8. 4. 1986, tedy po dvou letech, podal obvodní prokurátor pro Prahu 2 JUDr. František

Antoš Obvodnímu soudu pro Prahu 2 návrh, aby soud vyslovil zabrání všech ostatních věcí, včetně magnetofonových pásků a kazet, gramofonových desek, knih, časopisů, různých strojopisů a také obhajoby Petra Uhla v jeho soudním procesu z let 1969–71.⁵ Dne 27. 1. 1987 rozhodl Obvodní soud pro Prahu 2, jehož senátu předsedal JUDr. Tomáš Vrchlabský, že se návrhu prokurátora vyhovuje a všechny tyto věci se zabírají. Učinil tak s odůvodněním, že „obecný zájem je dán v zájmu na ochranu nerušeného vývoje socialistické společnosti“ a s nepravdivým tvrzením, že v trestní věci byla stíhána Anna Šabatová.⁶ O stížnosti Anny Šabatové rozhodoval nyní, dne 23. 7. 1987, Městský soud v Praze, jehož senátu předsedal JUDr. Alexandr Rudý.⁷ Aniž se vypořádal s hlavní námitkou Anny Šabatové, že usnesení obvodního soudu je nepřezkoumatelné, potvrdil v neveřejném zasedání rozhodnutí první instance, takže zabrání všech věcí se stalo pravomocným.

V souvislosti s tímto případem, kdy manželé Uhlovi byli připraveni o 123 věcí, z nichž některé měly značnou finanční hodnotu nebo jiný, osobní význam, musíme znovu upozornit na svévolný postup justičních orgánů při rozhodování o zabrání věcí, který se stal běžnou praxí. Tento postup je umožněn volným a nepřezkoumatelným výkladem zákonného ustanovení podle § 73, odst. 1 písm. c trestního zákona, podle něhož věc může být zabráněna, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě jiný obdobný obecný zájem. Tato formulace zákona přímo vybízí k jeho zneužití. Soudy při svém rozhodování totiž aplikují tzv. obecný zájem způsobem, který vede k potlačování jakékoli nezávislé aktivity a k šikanování občanů. Vyzýváme proto ústavní orgány, aby toto zákonné ustanovení, legalizující zvlůli, bylo novelizováno.

Informace o Chartě 77, r. 10, 1987, č. 10, s. 15–16.

POZNÁMKY

¹ Dokument č. 358.

- ² Trestní stíhání ve věci trestného činu pobuřování bylo zastaveno usnesením vyšetřovatele odboru vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje kpt. JUDr. Miroslava Mošny ze 31. 8. 1984. ObS pro Prahu 2, soudní spis vedený ve věci stížnosti Anny Šabatové na zabavení věcí zadržovaných při domovní prohlídce v jejím bytě, spis. zn. 1 Nt 234/86.
- ³ Šabatová požádala v dubnu 1984 odbor vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje o vrácení věcí zajištěných při prohlídce v jejím bytě. Tuto žádost urgoval 2. 7. 1984 její manžel Petr Uhl. Oba dopisy jsou uloženy in: LP, Sb. VONS, inv. č. 289, sign. II/8, kart. 46.
- ⁴ Viz usnesení vyšetřovatele odboru vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje por. Zdeňka Grulichy z 21. 8. 1984 o vrácení A. Šabatové některých věcí zajištěných 17. 1. 1984 při prohlídce v jejím bytě. ObS pro Prahu 2, soudní spis vedený ve věci stížnosti Anny Šabatové na zabavení věcí zadržovaných při domovní prohlídce v jejím bytě, spis. zn. 1 Nt 234/86; též LP, Sb. VONS, inv. č. 289, sign. II/8, kart. 46.
- ⁵ Petr Uhl byl 19. 3. 1971 v procesu se členy Hnutí revoluční mládeže odsouzen Městským soudem v Praze pro trestný čin podvracení republiky ke čtyřem rokům odnětí svobody nepodmíněně. K tomu viz PAŽOUT, Jaroslav: *Hnutí revoluční mládeže 1968–1970*. Edice dokumentů (Sešity ÚSD AV ČR, č. 39, Praha 2004.
- Návrh na zabránění věci je uložen in: ObS pro Prahu 2, soudní spis vedený ve věci stížnosti Anny Šabatové na zabavení věcí zadržovaných při domovní prohlídce v jejím bytě, spis. zn. 1 Nt 234/86; též LP, Sb. VONS, inv. č. 289, sign. I/2, kart. 46.
- ⁶ Podle protokolu o veřejném zasedání se senát Obvodního soudu pro Prahu 2 dále skládal ze soudců Jany Antonové a Zdeny Limberské. Protokol a usnesení jsou uloženy in: ObS pro Prahu 2, soudní spis vedený ve věci stížnosti Anny Šabatové na zabavení věcí zadržovaných při domovní prohlídce v jejím bytě, spis. zn. 1 Nt 234/86. Usnesení je uloženo též in: LP, Sb. VONS, inv. č. 289, sign. I/3, kart. 46.
- Podle protokolu o zničení zabavených věcí došlo k jejich likvidaci ještě v den jednání Obvodního soudu pro Prahu 2, tedy 27. 1. 1987, a to v kotelně obvodního soudu. Šabatová obdržela usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 až 23. 4. 1987 a 26. 4. 1987 – v zákonné třídní lhůtě – se proti němu odvolala. Protokol o zničení věcí a odvolání A. Šabatové viz in: ObS pro Prahu 2, soudní spis vedený ve věci stížnosti Anny Šabatové na zabavení věcí zadržovaných při domovní prohlídce v jejím bytě, spis. zn. 1 Nt 234/86.
- ⁷ Podle protokolu o neveřejném zasedání se senát Městského soudu v Praze dále skládal ze soudců JUDr. Stanislavy Píchové a JUDr. Jaroslava Novotného. Protokol a usnesení jsou uloženy in: tamtéž.